

Hoofdstuk 1

Het begint met iets heel simpels.

Een droom.

Over een stad zoals ik nog nooit gezien heb, een stad die ik met geen mogelijkheid zou kunnen verzinnen. Het is avond en ik zwerf door de straten van de stad, gefascineerd door de witte koplampen van auto's die langs me vloeien en rode sporen achterlaten, meer auto's dan ik ooit voor mogelijk had gehouden. Rijen en rijen auto's die langs me heen schieten, die zich alle kanten op haasten en in de verte vervagen op weg naar hun bestemming, naar ergens.

Een droom zo helder als kristal.

Waarin ik mijn hoofd achteroverbuig en omhoogkijk, de gebouwen volgend die zich eindeloos in de nachtelijke hemel uitstrekken, met ramen die oranje en geel en wit verlicht zijn. Een ander gebouw naast me met jaloezieën, half dichtgetrokken gordijnen en ramen opgevrolijkt met bloemen in vazen, en foto's in lijstjes, en potten met planten in het raamkozijn.

Om mij heen wordt het rood verdrongen door het groen van de straatborden die wijzen waar ik naartoe moet; roze en blauw vechten om voorrang op de winkelpuien; flikkerende neonletters en afbeeldingen maken reclame voor bioscopen en hotelkamers en eten.

Een droom die zo levensecht is dat ik, terwijl ik door de smalle straatjes slenter, de geuren opsnuif die naar buiten komen waaien uit de afhaalrestaurants en eettentjes, de zoete smaak op mijn tong proef zonder dat ik weet van welk gerecht het is, en mijn handen de stoom voelen die omhoogstijgt uit de pannen en de ovens en de warmhoudplaten, en die op mijn huid condenseert tot vochtdruppels.

Ik hoor de muziek die uit de cafés naar buiten schalt, woorden die ik niet versta, ritmes die in mijn borst dreunen; ik zie mensen

dansen in kleding in allerlei stijlen en kleuren; en ik voel de vreugde die van hun gezicht afstraalt.

Het is betoverend.

En dan word ik wakker.

Ik word midden in onze barre winter wakker; zo donker dat ik nauwelijks een hand voor ogen zie; zo koud dat de rijp op mijn haar ligt.

Ik wist niet dat gebouwen zo hoog konden zijn zonder om te vallen, of dat er zo veel auto's op één weg pasten zonder tegen elkaar op te botsen, of dat muziek zo levendig kon klinken, of dat kleren zo fleurig konden zijn, of dat het eten dat in winkels wordt verkocht zo lekker kon ruiken. Het was zo echt dat ik haast verwacht het vocht nog op mijn vingers te voelen en de smaak op mijn tong te proeven. Maar er is niets.

Ik ben zestien en heb nog nooit toestemming van de regering gekregen ons dorp te verlaten. Weet niet, heb nooit gezien wat er aan de andere kant van de heuvels en de velden ligt, of waar de weg uitkomt die langs ons huis loopt, de weg waar misschien drie auto's overheen zijn gekomen sinds ik oud genoeg ben om te weten wat een auto is.

Misschien verderop, denk ik, in andere dorpen, daar zijn misschien mensen die elektriciteit hebben om 's nachts hun huizen en straten te verlichten. Misschien hebben zij genoeg hout of kolen om het vuur 's winters aan te houden, om te voorkomen dat de bloemen op de ruiten staan, om hun gezin warm te houden zodat ze 's morgens niet wakker worden met blauwe lippen en stijve botten. Misschien zijn er zulk soort plekken ergens hier in Noord-Korea. Misschien onze hoofdstad, Pyongyang. Misschien is dat de stad waarover ik droomde.

Ik zucht. *Misschien is het een visioen dat onze Geliefde Leider, Kim Jong-il, in mijn hoofd heeft gestopt. Omdat Hij wilde dat ik het zag.*

Op het matje naast me hoor ik mijn vaders dekens bewegen. 'Weer een boze droom, Yooru?' Ik hoor hem een geeuw onderdrukken.

Ik draai me naar hem toe. 'Een heel vreemde,' antwoord ik, en ik

beschrijf wat ik heb gezien, voor zover ik er woorden voor kan vinden, aangezien zo veel van wat ik gezien heb, nieuw voor me is.

‘Denk je dat het echt is?’ fluister ik.

Een ogenblik lang is het stil. Ik luister hoe zijn ademhaling vertraagt en de hoest in zijn keel blijft steken, en ik zie een heel klein beetje licht in zijn ogen reflecteren als hij mijn kant op schuift. Ik voel zijn warme adem langs mijn gezicht strijken. ‘Ja,’ fluistert hij in mijn oor. ‘Ja, het is echt.’

‘Waar? Verder naar het zuiden?’

Hij neemt mijn hand in de zijne en legt die tegen zijn gezicht, en ik voel hem zachtjes knikken.

‘Onze hoofdstad? Pyongyang?’ vraag ik, terwijl verbazing en opwinding zich van me meester maken. ‘Denk je, denk je dat we misschien, misschien als we hard genoeg werken, toestemming krijgen om daarheen te gaan?’

Hij zwijgt weer en ik voel dat hij zich naar mijn moeder toe draait en daarna weer naar mij. Ik luister naar zijn ademhaling terwijl ik wacht.

En wacht.

De seconden lijken zich aaneen te rijgen tot minuten, tot uren.

‘Vader?’ fluister ik.

‘Nee, Yoora. Vergeet je droom, vergeet wat ik gezegd heb.’

‘Wat?’ Ik strek mijn hand weer naar zijn gezicht en ik voel mijn vingertoppen nat worden.

‘Nee.’ Hij trekt mijn hand weg en ik hoor het ritselende geluid van zijn hoofd dat heen en weer beweegt op het kussen. ‘Probeer wat te slapen.’

‘Maar...’

‘Ik zei nee.’ Zijn stem is vastberaden en zo luid als hij durft. Hij wil mijn moeder niet wakker maken.

Ik staar in het duister en begrijp niet wat er zojuist is gebeurd. Ik zoek naar die schittering van licht in zijn ogen. Ik ben boos op hem en gefrustreerd. Ik wil rechtop gaan zitten en tegen hem in gaan, erop staan dat hij me vertelt waar die plek is, of hij echt bestaat.

Ik strek mijn hand uit om hem aan te raken, om te zorgen dat hij

zich weer naar me toe draait, maar ik stop en denk aan mijn moeder die naast hem ligt. *Waarom keek hij naar haar? Omdat hij haar niet wakker wilde maken?*

Ik trek de deken omhoog tot aan mijn kin. Ik wacht wel, denk ik bij mezelf.

En ik doe mijn ogen weer dicht en roep opnieuw de beelden op, van de mensen die ik heb gezien, het eten dat ik heb geroken en de muziek die ik heb gehoord. Ik hoop dat ze echt zijn, ergens hier in mijn land, de beste plek van de hele wereld.

‘Het was een prachtige plek,’ fluister ik door de duisternis. ‘Ik hoop dat we daar op een dag naartoe kunnen. Samen.’

Ik krijg geen antwoord.

Hoofdstuk 2

Als ik de volgende ochtend wakker word, verbaas ik me niet over het schouwspel dat mijn verbeelding heeft opgeroepen. Ik voel alleen honger, mijn maag rammelt en mijn botten doen pijn en kraken van de kou.

Ik herinner me de geuren van het eten.

Mijn lichaam rilt van de kou. Ik trek mijn kleren onder de dekens aan. Ik sta op en loop van de achterkamer naar de andere kamer, die gebruikt wordt voor zo ongeveer alles: 's nachts als slaapkamer voor mijn grootouders, overdag als keuken, eet- en woonkamer. Ik wrijf met mijn handen over mijn lichaam in een poging warm te worden.

Er flitst een beeld voorbij van hoge gebouwen die eruitzien als huizen, behaaglijk, warm en uitnodigend.

Ik ga bij het vuur staan dat mijn vader heeft aangemaakt, maar hoewel de gaten en spleten in de vloerplanken niet kunnen voorkomen dat een beetje warmte zich over de vloer verspreidt, is de lucht erboven zo koud dat mijn adem wolkjes vormt.

Ik ga aan tafel zitten met mijn ouders en grootouders, en zoals altijd bedanken we onze Geliefde Leider en Zijn vader, onze Grote Leider, dat ze voor ons ontbijt gezorgd hebben, onze maïspap. En terwijl we eten, galmt een stem uit de speaker in de hoek van de kamer en vertelt ons wat een geluk we hebben dat Hij voor ons eten heeft gezorgd, dat we boffen dat we in Noord-Korea wonen, het land waar het zo veel beter toeven is dan elders op de wereld.

‘Onze militaire kracht is de trots van onze natie,’ zegt de stem. ‘Onze boeren staan vol trots hun oogst aan de regering af om onze soldaten te voeden en te zorgen dat ze sterk genoeg zijn om tegen onze onderdrukkers te strijden.’

Ik kijk op en schrik als ik zie dat mijn vader zijn handen tegen zijn oren houdt.

‘Wat doe je?’ vraag ik hem. ‘Je moet luisteren.’

‘Ik heb hoofdpijn, Yoora. Hij staat te hard.’

‘Maar dat is om het goed te kunnen horen. Daarom zit er geen volumeknop op. Of een aan-en-uitknop. Zodat je niets mist.’

Ik hoor dat hij een zware en lange zucht slaakt, en ik hoor hem binnensmonds mompelen: ‘Wat hebben we gecreëerd?’ Maar ik begrijp zijn woorden niet. Nog niet.

Ik zie hem zijn handen weghalen en even, heel even, kijkt hij me recht aan. Ik weet niet wat ik in zijn ogen zie. Is het angst? Bezorgdheid? Probeert hij me te waarschuwen? Misschien is het niets, alleen mijn verbeelding die me parten speelt.

Hij wendt zich af.

Het is zondag, een dag voor vrijwilligerswerk, onze patriottische plicht. Ik stap naar buiten, de koude wintermorgen in. Een dikke mist onttrekt de velden aan het zicht, alleen de donkere geraamtes van bomen proberen erbovenuit te komen.

Stilte en rust liggen als een deken over alles heen. Ik hoor alleen mijn voetstappen op het modderige pad, de lucht die ik opzuig en het piepen van de emmer die heen en weer slingert in mijn hand. Ik passeer groepjes huizen die hetzelfde zijn als het onze: bungalows met twee kamers, die in rijen van tien tegen elkaar staan onder één lang dak. Elke rij lijkt net een gigantische harmonica en alle huizen staan kaarsrecht in het gelid.

Ik loop verder over het pad. Aan weerskanten doemen de rode en gele vlaggetjes op uit de mist. Die bakenen onze velden af. Er verschijnen ook mensen, mannen en vrouwen, meisjes en jongens, sommige ouder dan ik, andere jonger, allemaal op weg naar hun taak voor die dag.

De mijne is aan de hoofdweg, die uit het dorp leidt; die taak ver-
vul ik al twee maanden. Ik veeg de goten, ik maak het wegdek
schoon, ik wied het onkruid in de berm en spit de aarde om.
Over een lengte van meer dan drie kilometer. Aan beide kanten. En
als ik klaar ben, begin ik van voren af aan.

Mijn stuk is het schoonst. En tijdens het werken stel ik me vaak het

gezicht van onze Geliefde Leider voor, dat op me neerkijkt en naar me glimlacht; Zijn handen en Zijn Vaderlijke Liefde beschermen me.

Maar vandaag is er iets veranderd. Iets ongrijpbaars, een vraag die niet eens gesteld is, een schaduw in mijn gedachten, die verdwijnt zodra ik ernaar probeer te kijken, want er klopt iets niet. Ik stop met werken, ga met mijn benen over elkaar op de grond zitten en sluit mijn ogen.

Ik zie dat eten weer voor me, in dozen en bakjes en papieren wikfels, en ik zie de mensen eten onder het lopen... En ik zie die auto's weer: glimmend blauw en zilverkleurig en zelfs oranje... 'Het is echt,' hoor ik mijn vader weer zeggen... En ik zie de lichten weer... en de felgekleurde kleding... en de mensen... ze lachen... en ik hoor muziek... *boem boem boem.*

Nee, dat is geen muziek.

Ik doe mijn ogen open. Daar komt onze groepsleider naar me toe gelopen, zijn laarzen klinken als getrommel op het wegdek.

'Het spijt me,' mompel ik en grijp snel mijn emmer. Maar zijn hand slaat al tegen mijn gezicht en ik val op de grond; mijn hoofd tolt en ik proef bloed in mijn mond.

Hij kijkt met lege ogen op me neer. 'Is dat jouw manier om je land terug te betalen voor de vriendelijkheid die het je betoond heeft? Denk je dat onze Geliefde Leider blij wordt als hij ziet hoe je je tijd verdoet met dagdromen? Je bent lui! Als je niet de hele dag werkt, heb je ook geen rantsoen voor een hele dag nodig!'

Ik spring overeind, buig mijn hoofd naar beneden en begin als een razende onkruid uit de grond te trekken en losse stenen op te ruimen, boos, en teleurgesteld in mezelf.

Toch klinken nog steeds die woorden van mijn vader in mijn hoofd en ik werp tersluiks een blik op de weg, naar links en naar rechts. Er zijn geen auto's. Niet één. Hoe kan die plek echt bestaan?

Die avond in de keuken, na twaalf uur hard werken, pak ik een witte doek uit de la en buig diep voor de enige twee foto's die aan de muur in ons huis mogen hangen: onze Geliefde Leider en onze Grote Leider. En terwijl ik hun ronde, lachende gezichten, met hun

rode wangen en glimmende ogen, afstof, stamel ik mijn verontschuldigen en vraag hun om vergeving.

‘Je moeder zei dat je vandaag problemen had.’

Ik draai me om en zie dat mijn vader naast me staat; zijn blik glijdt over de blauwe plek op mijn wang.

Ik knik. ‘Ik zat te dagdromen.’ Ik vouw de stofdoek op en haal hem over de bovenkant van de fotolijst.

‘Waarover?’ vraagt hij.

Ik strijk met de doek langs de rand en de onderkant van de lijst, maar ik zeg niets. Ik haal alleen mijn schouders op.

‘Vergeet het,’ fluistert hij. ‘Het brengt alleen maar ellende.’ En voordat ik een woord terug kan zeggen, loopt hij weg.

Ik hoor dat hij zijn jas aantrekt, zijn schoenen vastmaakt en naar zijn handschoenen zoekt. Ik wrijf met de stofdoek over het glas, en nog eens en nog eens, van boven naar beneden en in rondjes.

‘Ik ga op zoek naar brandhout,’ hoor ik hem tegen mijn moeder zeggen.

Ik wacht tot de deur dicht is. Dan draai ik me om en glimlach naar haar. ‘Ik ga hem helpen,’ zeg ik.

Er is maar één plaats waarnaar mijn vader op weg kan zijn, de enige plek waar je in deze tijd van het jaar droog hout kunt vinden, en dus ik stap naar buiten, loop rond het huis en steek een veld over naar een klein bos met dicht kreupelhout. In de verte zie ik een lichtpuntje van zijn lamp dat in en uit mijn zicht zwaait.

De koude lucht brandt in mijn longen, en mijn voeten en enkels wankelen en wiebelen op de bevroren grond terwijl ik voortstap. Maar tegen de tijd dat hij het kreupelbosje bereikt, ben ik bij hem. Ik strek mijn hand uit door de duisternis en raak zijn schouder aan.

‘Vader,’ zeg ik.

Hij schrikt en draait zich om. ‘Yoora, wat doe je hier?’ Het lamplicht beschijnt zijn gezicht van de onderkant, en heel even deins ik achteruit als ik het spookachtige, vreemde gezicht zie dat me aanstaart.

‘Ik... kom je helpen.’

Hij kijkt me aan, zijn ademhaling zwaar, zijn gezicht onbeweeglijk. ‘Houd deze vast,’ zegt hij, en geeft me de lamp aan.

Ik loop vlak achter hem en houd de lamp boven de grond terwijl hij twijgjes en takken opraapt. Ik wacht het juiste moment af. Hij reikt omhoog en trekt met zijn hand een stevige tak naar beneden; het lamplicht valt over zijn gezicht.

Nú, denk ik bij mezelf.

‘Bestaat hij echt, vader, die plaats in mijn droom?’

Zijn hele lichaam verstijft en dan draait hij mijn kant op. Zijn gezicht staat boos. Hij begint weer aan de boomtak te trekken. ‘Ben je me daarom hierheen gevolgd? Om me dat te vragen?’

‘Nee,’ lieg ik.

De tak breekt af en mijn vader zet een stap mijn kant op. Als hij voor me staat, torent hij boven me uit. ‘Ik heb gezegd dat je het moet vergeten. Er valt niets te vertellen. Het was een droom.’ Hij draait zich weer om.

Ik loop hem hoofdschuddend achterna. ‘Dat klopt niet. Er is iets wat je me niet vertelt...’

Hij draait zich met een ruk om, zijn gezicht vlak bij het mijne, zijn vinger naar me uitgestoken. ‘Ik heb gezegd, kind, dat je het moet vergeten!’ Heel even krimp ik in elkaar, bang voor hem. Dan neem ik een hap lucht en kijk hem aan.

‘Ik heb er een hekel aan als je me “kind” noemt,’ spuw ik hem toe.

‘Je gedraagt je als kind.’

‘Jij behandelt me als een kind. Waarom vertrouw je me niet? Waarom vertel je me de waarheid niet? Wat houd je voor me verborgen? Ik ben oud genoeg om het te weten!’

Hij staart me aan en zijn lippen worden een streep, zijn borst rijst en daalt met zijn ademhaling.

‘Je zou me niet geloven,’ sist hij.

Ik beweeg me niet, ga er niet tegen in, zeg geen woord. Ik wacht gewoon. Dan zie ik zijn gezicht ontspannen en zijn schouders naar beneden zakken, waarna hij zijn hoofd laat hangen en zijn ogen sluit.

‘Oké,’ fluistert hij, en hij tilt zijn hoofd op om me aan te kijken. ‘Maar je moet me beloven dat je het niet doorvertelt. Tegen niemand. En dat je zult luisteren, echt luisteren, naar wat ik heb te zeggen.’

Ik knik. ‘Beloofd,’ fluister ik. Mijn huid tintelt en mijn longen voelen heet, en het zweet staat in mijn handen van pure opwinding en verwachting.

‘Jouw droom,’ fluistert hij met een zucht, ‘die plaats die je in je verbeelding zag, die is echt, die bestaat.’

Ik staar hem met open mond aan. ‘Het is Pyongyang zeker? Ik denk, vader, ik denk dat, weet je, als ik echt heel hard werk, dat Hij me misschien daarnaartoe laat gaan, denk je niet? Als ik echt mijn best doe? Als we dat allemaal doen, laat Hij ons vast samen gaan. Vandaag was een foutje, ik deed het verkeerd, ik had niet mogen dagdromen. Maar...’

Hij brengt een vinger naar mijn mond om me tot zwijgen te brengen. ‘Luister,’ zegt hij, ‘als je wilt dat ik je alles vertel, houd dan even je mond.’

Ik knik opnieuw.

‘Die plaats bestaat en hij ziet er precies uit zoals jij hem beschreef. Er is genoeg eten voor iedereen, en er zijn medicijnen als je ziek wordt. Er zijn huizen en appartementen met badkamers waar je je kunt wassen en naar de wc kunt. Er is verwarming die je met een knopje aanzet en dan worden de kamers warmer.’ Hij gaat zachter praten. ‘En er zijn winkels waar je spullen kunt kopen.’

Ik kijk hem aan en ineens voelt alles heel serieus.

‘Kleding. En muziek, in allerlei soorten. En ze hebben televisies met programma’s en kanalen waaruit je kunt kiezen. En er zijn boeken met verhalen over verschillende landen en hun gekozen leiders.’

‘Wij hebben onze leider ook gekozen,’ fluister ik.

Hij knikt. ‘Maar in andere landen,’ zegt hij langzaam en voorzichtig, ‘staat er meer dan één naam op het stembiljet. Ze kunnen tussen verschillende mensen kiezen.’ Zijn ogen boren zich in de mijne. ‘Op een dag breng ik je daarnaartoe. Ik hoop dat je daar kunt wonen. Dat je daar een toekomst hebt. Gelukkig bent... maar...’

Zijn stem sterft weg en ik zie dat hij de lamp optilt en de duisternis om ons heen afspeurt. Dan haalt hij een hand over zijn gezicht en zet een stap mijn kant op.

‘Begrijp je wat ik je vertel, Yooraa?’

Ik knik, al weet ik het niet zeker. Ik denk dat ik het begrijp, maar ik weet niet of dit is wat ik wilde horen, en ik begrijp niet hoe zo’n plek kan bestaan. Ik weet niet of ik hem moet geloven. Of ik hem moet vertrouwen.

Hij zucht en brengt zijn gezicht nog dichter naar het mijne. Hij kijkt me indringend aan. ‘Wat vind je van de dingen hier, Yooraa? Van ons land? Wat vind je van onze Geliefde Leider?’

Ik voel mijn lichaam verstarren en mijn rug recht worden.

‘Denk je dat hij rechtvaardig is? Voor ons zorgt?’

‘Natuurlijk,’ antwoord ik zonder na te denken.

‘Vind je dat we zo veel honger horen te hebben? Zo veel kou moeten lijden?’

‘Waarom vraag je me dat? We hebben hier alles wat we nodig hebben. Hij zorgt voor alles. Het is nergens beter dan hier, zegt Hij... Hij zegt...’ Ik staar mijn vader met een wezenloze blik aan en ik citeer de regels die ik mijn hele leven al ken:

We groeien op in het land van de vrijheid.

*Alle kleine kameraden marcheren in een rij,
zingen in dit paradijs van vrede.*

Vertel me eens, waarom zouden we anderen in deze wereld benijden?

Ik verleg mijn aandacht weer naar hem.

‘Vrijheid?’ vraagt hij. ‘Paradijs? Vind je? Echt, Yooraa? Na wat ik je zojuist heb verteld? Na het zien van die stad in je droom?’ Hij schudt zijn hoofd. ‘Kijk eens goed om je heen. Als dit echt is hoe jij je de vrijheid en het paradijs voorstelt, heb je niet veel verbeeldingskracht.’ Zijn stem trilt van ingehouden woede. ‘Heb je honger, Yooraa? Hij niet hoor, onze Geliefde Leider. Hij laaft zich aan Chinese dolfinnen en Franse poedels, kaviaar en zee-egels.’

Ik ben stomverbaasd over de haat die ik in zijn stem hoor. Ik ben

niet in staat te spreken of te bewegen. Ik sta daar gewoon en hoor woorden uit de mond van mijn vader komen waarvan ik nooit gedacht had dat hij ze zou zeggen.

Ik kan geloven dat die plaats echt bestaat. Ik kan geloven dat het in Noord-Korea is. Ik kan geloven dat het ergens is waar alleen de meest hardwerkende en trouwe onderdanen naartoe mogen. Maar meer dan dat kan ik niet geloven. Bij mijn vaders woorden over die stad heb ik vraagtekens geplaatst, maar deze woorden... Bij deze woorden vraag ik me af of hij wel goed bij zijn verstand is.

‘Heb je het koud?’ vervolgt mijn vader. ‘Hij niet. Hij woont in zijn paleis en heeft in elke kamer een open haard, die zijn bedienden voor hem aansteken. Kijk eens hoe mager je bent. En bedenk dan hoe hij eruitziet. Heeft hij ooit een maaltijd overgeslagen? Een week lang alleen maar maïs gegeten? Is hij weleens met een lege maag naar bed gegaan? Nee. Vind je dat eerlijk? Klopt dat? Mag hij zo leven terwijl zijn mensen doodgaan van de honger?’

Ik sla mijn handen voor mijn mond en leg ze daarna tegen mijn oren. Ik loop weg en kom weer terug. Ik kan niet geloven dat hij deze woorden zelfs maar durft te *denken*. Ik wil ze niet horen, wil die gedachten niet toelaten in mijn hoofd, waar ze me bederven met reactionaire leugens, mijn geloof in mijn land op de proef stellen, ons Vaderland. Zijn woorden zijn een misdaad tegen de staat, een belediging van het gezag van onze leider, waarvoor hij gearresteerd kan worden. Waarvoor ik hem zou moeten aangeven. Waarvoor *ik* gearresteerd kan worden als ik dat niet doe.

‘Ik had je dit al veel eerder willen vertellen, had je willen vertellen wat ik denk. Echt, dat wilde ik. Grootvader zegt al jaren tegen moeder dat je oud genoeg bent om het te begrijpen en te weten dat je je mond moet houden. Maar hoe moest ik het zeggen? Je zou het allemaal moeten geloven, alsof het waar was, elk woord. Maar als je op school ook maar iets zou vertellen, zouden we allemaal gedood worden, het hele gezin, jij ook.’

Ik druk mijn handen weer tegen mijn oren. ‘Nee,’ sis ik. ‘Nee, ik wil het niet horen. Houd je mond. Houd je mond!’

Hij trekt mijn handen weg. ‘Denk aan die plaats uit je droom, denk

je eens in hoe anders het daar is dan hier. Die plaats is echt, Yoora, die bestaat.’

Ik sluit mijn ogen zodat ik hem niet kan zien, maar hij houdt mijn polsen stevig vast en ik kan zijn woorden niet tegenhouden. Dus ik begin te zingen, te declameren, alle liederen die ik zo goed ken...

*Onze toekomst en hoop liggen in Uw handen.
Het lot van ons volk ligt in Uw handen,
kameraad Kim Jong-il!
Zonder U kunnen wij niet bestaan!*

‘Yoora, houd daarmee op! Luister naar me!’ fluistert vader boos.

Ik ga door met zingen, maar ik kan zijn leugens toch horen.

‘Er zijn in de wereld betere plekken dan dit land; niet overal gaan mensen dood van de honger, veel mensen zijn gelukkiger. Voel die razende honger in je maag en de kou die in je gezicht bijt, en denk dan terug aan de laatste keer dat je Kim Jong-il op televisie zag: een grote, dikke, ronde man, met gloednieuwe kleren en een warme bontmuts op zijn hoofd.’

Hij legt zachtjes zijn hand over mijn mond en ik houd op met zingen.

‘Je bent mijn dochter, en ik kan de botten in je armen en benen voelen. Ik kan je ribben tellen en mijn handen rond je middel leggen. Maar ik heb geen eten dat ik je kan geven. ’s Morgens als jij nog slaapt, kijk ik naar je bleke huid en je blauwe lippen, en ik leg mijn hand op je gezicht en voel hoe koud het is, maar ik heb geen brandstof om je warm te houden. En ik kan geen nieuwe jas of een extra deken voor je kopen, zelfs niet een paar sokken zonder gaten. Daar word ik heel verdrietig van. En dat komt allemaal door die man.’

Ik kijk mijn vader aan. Ik zie zijn ogen glinsteren van de tranen, ik zie de liefde in zijn gezicht, dat bedekt is met vlekken van het maanlicht dat door de bomen wordt gefilterd.

Ontgoocheld.

‘Nee,’ zeg ik, en ik trek zijn hand van mijn mond en maak me los uit zijn greep. ‘Je hebt het bij het verkeerde eind. Het komt door jou. Als je harder zou werken, een betere onderdaan zou zijn, zou Hij ons meer eten geven en bonnen voor kleding. Hij kan er niets aan doen dat er overstromingen kwamen die onze oogsten vernielden.’ Ik draai me om en begin terug naar huis te lopen, de lamp slingerend in mijn hand.

‘Welke overstromingen?’ vraagt vader eisend, terwijl hij me achterna loopt.

‘De overstromingen in andere delen van het land. En Hij heeft ons verteld over de Amerikaanse kapitalisten en de Japanse imperialisten, dat het hun schuld is dat we honger hebben en het koud hebben en moe zijn. We hoeven alleen maar te doen wat Hij zegt: twee maaltijden per dag eten in plaats van drie, harder werken, meer uren maken, betere onderdanen zijn.’

‘Wat weet jij van de Amerikanen of Japanners behalve de leugens die je op school hebt geleerd? Doen wat Hij zegt, wat Hij ons opdraagt, geloven wat Hij je vertelt – dat is alles waaraan je je altijd gehouden hebt. Je kunt er ook niets aan doen. Maar ik probeer je uit te leggen dat het niet klopt, dat het niet waar is.’

Ik stop met lopen en draai me naar hem om. ‘Als die plaats echt bestaat, hoe is die dan in mijn hoofd terechtgekomen?’

Hij kijkt me lange tijd aan. Dan, zonder iets te zeggen, schudt hij zijn hoofd.

‘Ik zou je aan moeten geven,’ sis ik hem toe, en ik ren bij hem vandaan zonder achterom te kijken.